• № 53 (6416) • Otrdien, 1993. gada 20. jūlijā • Cena: abonentiem 3 santīmi, kioskos — līgumcena

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Uzņēmumu, iestāžu, privātuzņēmumu, veikalu, SIA uzmanībai!
Šī gada augustā iznāks «Preiļu novada kalendārs» 1994. gadam. Ja jūs vēlaties kalendārā ievietot savu reklāmu, tad varat to izdarīt līdz 30. jūlijam «Novadnieka» redakcijā Preiļos, Aglonas ielā 1 pie A.Rancāna.
Tel. uzziņām 22154.

Preiļu pilsētas valdē

«Es noslēdzu ūdens padevi. Lūdzu, nodrošiniet finansēšanu, jo tie ir pilsētas iedzīvotāji...»

Preiļu pilsētas valde izskatīja situāciju, kas izveidojusies «Lauktehnikas» dzīvojamā mikrorajona apgādē ar ūdeni. Precīzāk sakot, to, ka jau daudzas dienas šejienes namiem atslēgta ūdens padeve. Turklāt tuvumā nav aku, no kurienes ūdeni varētu paņemt...

Bet... nūjai ir divi gali. Iedzīvotāji jau vairākus mēnešus nemaksā par ūdeni, jo uzskata, ka «Lauktehnika» aprēķinājusi pārāk lielu maksu. Parāds krājas, un, kā teica «Lauktehnikas» pārvaldnieks Andris Jermolajevs, tāpēc nav naudas, lai norēķinātos par elektroenerģijas patēriņu. Un vēl: «Es noslēdzu ūdens padevi. Lūdzu, nodrošiniet finansēšanu, tad būs nauda izdevumu kompensēšanai, un problēma būs atrisināta...»

Jautājums par «Lauktehnikas» mikrorajona ūdensapgādes nodošanu municipiālajam uzņēmumam «Atvars» tika izskatīts iepriekšējās valdes sēdēs. Agrāk vai vēlāk, bet apgādi ar ūdeni savā pārziņā «Atvars» pārņems. Taču tas nepieņems apkalpošanai mikrorajonu, kamēr nebūs nokārtotas nepieciešamās formalitātes: izskatīta dokumentācija, nomaksāti parādi utt.

Andris Jermolajevs teica, ka no viņš, ne pārējā «Lauktehnika» nebūt neesot ienaidnieki saviem cilvēkiem. Un tomēr gan viņu, gan pilsētas valdi iedzīvotāji par «ienaidniekiem» uzskata gan. Atnākuši uz valdes sēdi ar ūdens spaiņiem, viņi vēlējās nomazgāt kā pašu pārvaldnieku, tā arī visu pilsētas valdi...

Kāds varētu būt risinājums? Par komunālajiem pakalpojumiem, arī par aukstā ūdens padevi, īrniekiem jāmaksā. «Lauktehnikas» mikrorajonā ūdens piegādes izmaksas ir augstākas nekā citur pilsētā, un īrniekiem jāmaksā tik, cik rāda faktiskie aprēķini, ja tie, protams, ir pareizi.

Pārņemot ūdensapgādi savā pārziņā, «Atvars» samaksu gatavojas samazināt, taču... uz pārējo pilsētas īrnieku rēķina, viņiem to savukārt palielinot. Kā saka, sadalot visiem līdzīgi, «uz galviņām». Vai tas neradīs kārtējo spriedzi, tagad — pārējo īrnieku vidū?

Bet pagaidām Jermolajeva kungs pieprasīja, lai izdevumi tiktu kompensēti no pilsētas budžeta. Ja nauda tiks saņemta, «Lauktehnika» ūdens padevi atjaunošot. Pirms šīs sēdes Preiļu pilsētas valde lūdza 1000 Ls lielu aizdevumu no rajona budžeta, bet rajona valde aizdevumu atteica, sak, lai tie pilsētnieki paši tiek galā, jo pilsētai, lūk, esot brīvie naudas līdzekļi.

Šādā situācijā pilsētas valde uzrakstīja «Lauktehnikai» garantijas vēstuli, ka meklēs un atradīs iespēju aizdot naudu, lai segtu parādu. Taču noteikta summa iedzīvotajiem jaiemaksā nekavējoties. Un tā ir iepriekšējā — 0,35 Ls (70 LVR) no viena ģimenes locekļa par visu iekavēto laiku. Ja īrnieki to neiemaksās «Lauktehnikas» kasē, tad ūdens padeve pēc mēneša tiks pārtraukta.

Ja parādi tiks nokārtoti, «Lauktehnikas» mikrorajona apgādi ar ūdeni pārņems savā pārziņā «Atvars».

Atkal par Preiļu tirgu

Lai gan lietotas dažādas sankcijas, lai tirgu pārvietotu uz pilsētas nomali Brīvības ielā, tirgošanās notiek tur, kur tas patīk un ir ērti gan tiem, kas pārdod, gan tiem, kas pērk, neņemot vērā ierēdņu iebildumus un rīkojumus, proti — pilsētas centrā. Un tas šobrīd ir «brīvais tirgus», kuram nav ne saimnieka, ne arī te darbojas kaut kādi likumi. Un tāpēc pašbrūvēto un viltoto spirtoto dzērienu tirgotāji alkohola pudeles pat vairs neslēpj aiz margrietiņu pušķiem. Kā atzina pilsētas valdes loceklis, policijas iecirkņa priekšnieks N.Maksimovs, kartību, varbūt, varētu ieviest tikai ar zemessargu palīdzību, jo policijas darbinieki vieni paši atsakoties cīnīties pret alkohola tirgotājiem...

Bet ko tad valde? Valde nolēma, ka tirgus paliks pašreizējā vietā, tas ir, pilsētas centrā. Maksu par tirgošanos iekasēs pašvaldības norīkots darbinieks. Pagaidām tā noteikta triju veidu: tie tirgotaji, kuri pārdod pašražotu pārtikas produkciju nelielos apmēros maksās 0,20 Ls, tie, kuriem pārtikas preču daudzums ir lielāks, — 0,50 Ls. Tikpat maksās arī rūpniecības preču tirgotāji. Tiem, kuri gribēs tirgus teritorijā iebraukt ar savu personisko autotransportu, no maka vajadzēs izvilkt 1 Ls.

Par kārtību tirgū gādās municipiālā policija. Šie darbinieki iekasēs arī maksu par tirgošanos. Valdē sēdē tika spriests, ka tirgū jāizvieto galdiņi, strikti jānosaka vietas, kur drīkst pārdot pārtikas produktus un kur rūpniecības preces. Pagaidu tirgus laukuma iekārtošanā nolemts lūgt arhitekta palīdzību teritorijas labiekārtošanas projekta izstrādei.

Ziema tuvojas, bet parāds aug...

Tā lakoniski varētu raksturot situāciju municipiālajā uzņēmumā «Siltums». Uzņēmuma vadītājs J.Anspoks informēja pilsētas valdi, ka parāds bankai joprojām nav nomaksāts, un tas ir 60 000 Ls. Iedzīvotāji un iestādes savus parādus dzēst nesteidzas, bet ziema nāk arvien tuvāk. «Siltums» nevar iepirkt kurināmo jaunajai apkures sezonai, jo savas naudas tam nav, bet banka tiem, kas nav nav nomaksājuši iepriekšējos aizdevumus, jaunus neizsniedz.

Līdzekļi nepieciešami arī katlu māju remontam un rekonstrukcijai. Šajā sakarībā valde nolēma sasaukt pilsētas padomes sesiju, lai vēlreiz izskatītu jautājumu par daļēju samaksas noteikšanu par siltumapgādi, lai «Siltumam» rastos līdzekļi mazuta iegādei nākamajai apkures sezonai. Valde pieprasīs, lai par aizvadīto apkures sezonu norēķinātos budžeta iestādes, to vidū — arī rajona centrālā slimnīca.

Gāzes skaitītājus vispirms uzstādīs daudzbērnu ģimeņu dzīvokļos

Ar pilsētas valdes lēmumu noteikts, ka gāzes skaitītājus pirmām kārtām uzstādīs daudzbērnu ģimeņu un I un II grupas invalīdu dzīvokļos.

Par to, vai gāzes skaitītājus bez maksas ieliks visu daudzstāvu namu dzīvokļos, «Novadniekam» informācijas pagaidām nav.

Aina Iļjina

Ražošana sašaurinās, bezdarbs pieaug

Vispārzināms, ka republikā rūpniecība kopumā atrodas kritiskā stāvoklī. Strauji samazinās ražošanas apjomi, lēni rit privatizācija, sarūk darba vietu skaits. To visu var attiecināt arī uz Līvānu uzņēmumiem, tomēr katram no tiem ir savas specifiskas problēmas. Šoreiz sniedzam nelielu informāciju par trijiem valsts uzņēmumiem.

Valsts Līvānu stikla fabrikas (LSF) direktors Jevģēnijs Skreivers «Novadniekam» pastāstīja, ka ražošana uzņēmumā patlaban ir apturēta. Smaga ir finansiālā situācija, jo fabrikas parāds sasniedz 600 tūkstošus Ls. Šis parāds būtu mazāks, ja saņemtu 400 tūkstošus Ls par produkciju, kas piegādāta Latvijai un nosūtīta uz Krieviju, Baltkrieviju, Ukrainu, Moldovu, Lietuvu u.c. republikām. Apmēram par šādu pat summu noliktavās ir uzkrāta gatavā produkcija.

Pašlaik cehos notiek remonts, krāsnis pārbūvē mazākām ražošanas jaudām. Agrāk LSF bija 1200 strādājošo, tagad — 350, bet ja augustā tiks atsākts darbs, ar to varēs nodrošināt tikai 280 cilvēkus.

J.Skreivers uzskata, ka šādai situācijai ir divi galvenie cēloņi. Pirmkārt, tā ir energoresursu straujā sadārdzināšanās. Latvijā tie ir pat dārgāki nekā Lietuvā un Igaunijā. Otrs cēlonis ir Latvijas Bankas noteiktais rubļa kurss pret Krievijas rubli, kas radīja fabrikai aptuveni 500 tūkstošus Ls zaudējumu.

Tomēr direktors situāciju neuzskata par bezcerīgu. Tiek meklēts tirgus Rietumos un veidojas sadarbība ar Vācijas firmu «Euro Cristall». Šī firma izrādījusi interesi galvenokārt par darbietilpīgo roku darba produkciju — vāzēm, krūzēm. Uzstādītās augstās prasības produkcijas kvalitātei un iesaiņojumam, pēc J.Skreicera domām, fabrikai ir pa spēkam.

Ražojumi Rietumu tirgum spēj nodrošināt tikai nelielu daļu no LSF jaudām, tādēļ sarunas nobeigumā direktors uzsvēra Austrumu tirgus nozīmi un izteica cerību, ka jaunā Saeima un prezidents spēs uzlabot attiecības ar Krieviju.

Ar stāvokli Līvānu bioķīmiskajā rūpnīcā (LBR) iepazīstināja tās direktors Atis Sedvalds. Arī šeit ražošana praktiski ir apstādināta. Lizīnam kā pamatprodukcijai vairs nav perspektīvas, jo nav pietiekošā daudzumā vietējo izejvielu — cukurbiešu melases, sāļu u.c. komponentu. Nelielos apjomos vēl gan pārstrādā no Ukrainas saņemtos pusfabrikātus un realizē iepriekš saražotos uzkrājumus.

No kādreizējiem 700 strādājošiem patlaban palikuši apmēram 250, daļa no kuriem strādā transporta cehā, ūdens attīrīšanas ietaisēs un katlu mājā. Ar katlu māju saistītas lielākās LBR finansiālās problēmas, jo ir ap 350 tūkstošu Ls neapmaksāts parāds par dabas gāzi firmai «Latvijas gāze». 280 tūkstošus no tiem veido Līvānu pilsētas parāds rūpnīcai par siltumapgādi pilsētai. A.Sedvalds uzskata, ka šī problēma nav atrisināma, neradot vienotu valsts siltumapgādes koncepciju.

Rūpnīca ir saņēmusi koncerna «Latvijas pārtika» veiktos aprēķinus par cietes sīrupu kā cietes aizstājēja izmantošanu pārtikas rūpniecībā. No tiem izriet, ka valstij nepieciešami 12 tūkstoši tonnu karameļu sīrupa un 4 tūkstoši tonnu maltozes sīrupa gadā. Sīrupa ražošanai daļēji varētu izmantot esošo iekārtu, bet nepieciešamajai rekonstrukcijai pagaidām nav naudas. Viss turpmākais būs atkarīgs no iespējām saņemt kredītu ar reāli atmaksājamiem procentiem.

Valsts uzņēmums «Līvānu kūdras fabrika» (LKF) nevar sūdzēties par izejvielu trūkumu, bet šeit lielākās grūtības rada produkcijas realizēšana. Galvenā produkcija — pakaišu kūdra, pēc plašas paju sabiedrību likvidēšanās, nav sevišķi pieprasīta jaunsaimniecībās. Agrāk ap 60% peļņas deva blakus produkcija — elektrodzinēju tinumi un starpvagonu savienojumi, bet tagad Krievija tos vairs neiepērk.

Vislielākās problēmas, pēc fabrikas direktora Leona Jakovela vārdiem, tomēr izraisījis LKF bilancē esošais Kūku ciemats un piecstāvu mājas Līvānos, Rīgas ielā 37a un Zaļajā ielā 2. Ja Jēkabpils rajons ir ar mieru pārņemt Kūku ciematu savā bilancē, tad Līvānu pilsēta no divām piecstāvu mājām pagaidām atsakās. Kūdras fabrikas parāds siltumtīkliem uz šo māju rēķina ir 100 tūkstoši Ls, bet parodoksālākais ir tas, ka pašas fabrikas strādnieku tajās ir tikai neliela daļa.

Darbinieku skaits fabrikā sarucis no 300 pirms dažiem gadiem līdz 86 šodien, no tiem 15 — Kūku ciematā. Līdz šim laikam algas tikušas izmaksātas regulāri. Tas bijis iespējams, pateicoties komercdarbībai.

Pagājušajā gadā kūdras fabrika 14 tūkstošus tonnu kūdras realizējusi kā kurināmo Rīgas TEC-1. Rūpnīcas direktors iepazīstināja «Novadnieku» ar vēstules kopiju, kuru LR Rūpniecības un enerģētikas ministrija adresē Preiļu rajona TDP valdei. Tajā teikts, ka sakarā ar Līvānu bioķīmiskās rūpnīcas parādu firmai «Latvijas gāze» dabas gāzes piegāde tās katlu mājai tiks stingri ierobežota, un tiek lūgts rast iespēju jau 1993./94. gada apkures periodā pilsētas siltumapgādes vajadzībām izmantot kūdru. Rajona valdes reakcija pagaidām nav zināma.

V.Gercāns

Dibina Latgales Padomi

Latgaliešu kultūrbiedrību savienība, Latgales Pētniecības institūts un Latgales rajonu un republikas pakļautības pilsētu pašvaldību vadītāju koordinācijas padome nolēmušas dibināt kopēju darbu koordinējošu sabiedrisku institūciju ar padomdevēja tiesībām — Latgales Padomi. Izveidota Rīcības komiteja (priekšsēdētājs V.Lauskis, Daugavpils pilsētas valdes priekšsēdētājs), kurai uzdots sagatavot Latgales Padomes dibināšanas konferenci.

Iniciatori uzskata, ka Latgales Padomes galvenie uzdevumi varētu būt:

— veicināt nacionāli vienotas un teritoriāli nedalāmas Latvijas valsts veidošanu;

— rūpēties par latgaliešu valodas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un tālāku kopšanu;

— veicināt Latgales novada ātrāku vispusīgu attīstību;

— izglītības ieviešana latgaliešu valodā;

— «Latgales programmas» konsekventa īstenošana.

Latgales Padomes dibināšanas konferenci paredzēts sasaukt šī gada 2. oktobrī Daugavpilī. Ar pieteikumiem un priekšlikumiem konferences sagatavošanai Rīcības komiteja lūdz līdz 1. septembrim griezties Daugavpils pilsētas valdē (K.Valdemāra ielā 1, tel. 22351).

Preiļu sagādes un ražošanas apvienība
IEPĒRK ērkšķogas, jāņogas, upenes un kiršus.
Tuvākas ziņas pa tel. 22230.

Zemessargi ceļ kaujas gatavību

Vairākas partijas, arī Latvijas Zemnieku savienība, un vēlēšanu grupas savās pirmsvēlēšanu programmās bija ierakstījušas: pievērst uzmanību Zemessardzei. Vieni uzskata, ka to vajadzētu pārvērst agrāk labi pazīstamajā aizsargu organizācijā, citi ir pārliecināti, ka Zemessardzei jāsaglabā rezerves armijas statuss. 5. Saeimas valdošās koalīcijas projektā par jauno valdību Zemessardzi plānots iekļaut kopīgājā valsts Aizsardzības ministrijā. Kamēr Saeima vēl turpina spriest, zemessargi veic savus pienākumus, mācās.

Kā «Novadniekam» pastāstīja Preiļu 35. bataljona komandieris kapteinis Boļeslavs Kivlenieks, bataljons saņems jaunu uzkabes papildinājumu, algotie zemessargi tiks pie jaunas un glītākas formas. Taču aizsardzības spēkiem jādzīvo taupīgi, tāpēc samazināti vadošo darbinieku štati — tagad sešu rotu vietā bataljonā ir skaitliski ar personālsastāvu palielinātas četras rotas.

Nupat rotu komandieri un bataljona štāba operatīvā dienesta darbinieks atgriezās no divu dienu mācībām brigādes štābā Rēzeknē, kur kārtoja ieskaites taktiskajās, metodiskajās un lauka mācībās, kas savukārt dalījās smalkākās disciplīnās — uzbrukuma principi, pārgājiena metodiskā organizēšana, šaušana, aizsardzības organizēšana un metodika.

Viņi par ieskaišu nokārtošanu saņēma 3. brigādes komandiera pulkvežleitnanta J.Žogotas un štāba priekšnieka majora P.Tretjakova parakstītas apliecības. Zemessardzes mācību ievirzes pamatā ir pasaulē progresīvākā militārā doktrīna, ko izstrādājusi britu armija.

Jūlija sākumā Zemessardze atzīmēja pirmo gadadienu, kopš izveidota LR ZS Latgales 3. brigāde, kura apvieno piecu rajonu balatjonus, bet septembrī apritēs divi gadi, kopš LR Zemessardze sākta dibināt.

A.Mežmalis

LAAS EZERZEME'
Latgales apdrošināšanas akciju sabiedrība «Ezerzeme»
JŪS APDROŠINĀS
PREIĻOS — Raiņa bulvāri 19, 11. istabā, tel 22343, 22391;
LĪVĀNOS — AKB Tranzīta bankas nodaļā, Dzelzceļa ielā 1, pirmdienās un otrdienās no plkst. 9.00 līdz 13.00, tel. 44192.

Skopais maksā divtik

1. jūlijs bija pēdējais termiņš, līdz kuram varēja uzrādīt traktortehniku gadskārtējai apskatei. Tas, kurš to nav izdarījis, tagad riskē saņemt naudas sodu, ja traktors vai cits mehānisms tiek izmantots bez reģistrācijas dokumentiem, ar tehniskām kļūmēm, nesakārtots. «Novadnieks» painteresējās Valsts traktortehnikas uzraudzības inspekcijā, kā aizritējis apskašu laiks, vai visa tehnika ir labā stāvoklī un droša ekspluatācijā. Uz «Novadnieka» jautājumiem atbildēja galvenais valsts inspektors, I kategorijas inspektors Leons LANDZBERGS.

— Apskatot jūsu sastādīto pārskatu par traktortehnikas reģistrēšanu, rodas secinājums, ka galīgi nabagi, kā ne reizi vien dzirdēts, tomēr neesam...

— Varbūt ne gluži tā, tomēr ar traktortehnikas trūkumu sūdzēties arī nevajadzētu. To mēs dalām divās lielās grupās, proti — tehnika, kas pieder juridiskām personām (lauksaimniecības un rūpniecības uzņēmumi, satiksme u.c.), un tehnika, kas pieder fiziskām personām. Pirmajā grupā reģistrēti 1300 dažādu marku traktori, apmēram pussimts buldozeru, 18 ekskavatori, septiņi autogreideri, divas citas ceļu būves un kopšanas mašīnas, sešas speciālās meža mašīnas, vairāk nekā 640 traktoru piekabju. Fiziskajām personām, kuru vidū lielākoties ir zemnieki, pieder 1450 traktori, 3 buldozeri, 1 meža mašīna, 12 labības novākšanas kombaini, piecas pašgājējas zāles novākšanas un smalcināšanas mašīnas, apmēram 470 traktoru piekabes, tai skaitā — 51 kūtsmēslu un minerālmēslu izkliedētājs un 5 mucas.

— Ja paskatās uz lauku viensētām, ap kurām savākts visvisādas tehnikas, tad liekas, ka ne visi reģistrējuši sev piederošo...

— Tā tas ir. Arī no šīs tehnikas, kas bija reģistrēta gada sākumā, ne visa uzrādīta apskatei un atzīta par derīgu izmantošanai. Kaut gan pagastiem bija izziņotas dienas un laiks, kad izbrauksim uz vietām, lai īpašniekiem nevajadzētu tērēt savu laiku, turklāt bija iespēja vienlaicīgi nokārtot eksāmenus traktorvadītāja tiesību iegūšanai, savu tehniku reģistrēt vai pārreģistrēt. Un tomēr dažviet tehniskajai apskatei nav uzrādīti pat līdz 10 traktoriem. Mēs vairs nevaram atļauties atkārtotus izbraukumus, tagad tie «lielie gulētāji» lai tiek galā paši vai arī rēķinās ar soda naudām.

— Viens otrs zemnieks uzskata: ja es ar traktoru nenobraucu no sava tīruma vai pļavas, tad nevienam nav nekādas daļas gar manu īpašumu.

— Protams, pa pagalmiem pārkāpējus netvarstām, bet agri vai vēlu, kā to liecina iepriekšējā pieredze, cilvēks, kurš domājis ietaupīt tūkstoti vai pusotra uz reģistrācijas vai apskates rēķina, vēlāk spiests šķirties no daudz lielākas summas. Piemēram, ir nepieciešamība pārbraukt no viena lauka uz otru, izmantot koplietošanas ceļu, bet tur var būt ceļu policija vai mēs...

— Jums uz galda mape ar protokoliem par dažādiem pārkāpumiem, tiem pievienotas kvītis par soda naudas nomaksām. Tas ir tikai par šo gadu?

— Jā. Rudens pusē, kad sāksies ražas novākšana un graudu pārvadāšana, vēl turpināsies lopbarības sagatavošana, droši vien, gan šo protokolu, gan kvīšu būs vairāk. Bet citādi nevar — mums, izvirzot noteikumus par satiksmes drošību, jāprasa arī to izpildīšana.

— Kādi ir raksturīgākie pārkāpumi un tehniskās nepilnības, kuru dēļ jūs uzliekat sodus?

— Sodus uzliekam ne tikai mēs, bet arī ceļu policija. Galvenās kļūmes, kuru dēļ aizliegta traktortehnikas izmantošana, ir stūres iekārtas brīvkustība, eļļas un dīzeļdegvielas sūces, pasažieru pārvadāšana kabīnēs, kur tikai traktoristam ir vieta,un piekabēs, nav tehnika reģistrēta, izpaliek sakabes drošības troses u.c. Reti kad ir viena no šīm nepilnībām, parasti — vairākas.

Ar nesakārtotu traktoru ir ne tikai bīstami braukt, apdraudot savu un citu cilvēku dzīvības, bet īpašnieks nereti aizmirst arī to, ka tāds traktors nav izdevīgs ekonomiski. Piemēram, degviela nebūt nav lēta, bet ja tā vēl tek no traktora... Un ko nozīmē braukt ar traktoru bez apgaismojuma naktī vai pārvadāt cilvēkus piekabēs? Izbrīnu rada tas, ka nereti drošības noteikumu pārkāpšanu aizstāv... mātes.

Nesen Galēnu pagastā apturējām traktoru, kur piekabē vizinājās vesela ģimene. Traktora vadītājs, kā jau cilvēks,kurš mācījies mehanizatora amatu, zina, ka ir noteikumu pārkāpšana, klusēja, bet māte savu lolojumu klātbūtnē kā vanags uzbruka inspektoram, neizmeklējot vārdus: sak, mums jāved kartupeļi, bet te šāds un tāds piesienas. Viņai maišelis tupeņu ir dārgāks par bērnu dzīvībām , jo diemžēl šī ģimene izmantoja tehniski nesakārtotu traktoru, vadītājs nevarēja uzrādīt tiesības un citus dokumentus.

— Par vadīšanas tiesībām skaidrs, bet kādiem vēl jābūt dokumentiem?

— Vispirms dokumentam, kas apliecina īpašuma tiesības. Tagad bieži ir tā, ka traktors pieder vienam, bet brauc cits. Tad jābūt pilnvarai. Vēl nepieciešams kontroles tehniskais talons. Piebildīšu, ka ar 1. jūliju mums dotas tiesības uzlikt lielākas soda naudas — pat līdz 150 Ls. Tāpēc ņerētu padomāt, kas ir izdevīgāk — sakārtot savu tehniku vai maksāt soda naudu.

Tagad strauji likvidējas paju sabiedrības, traktortehnika pāriet fizisko personu rīcībā, bet tā netiek laikus pārreģistrēta. Obligata ir izgatavotājrūpnīcas formulāra uzrādīšana — bez tā nereģistrēsim. Ja kāds pats uztaisījis traktoru, tad jābūt dokumentam par atbilstību tehniskajām normām un izmantošanas drošība, kuru izsniedz pieņemšanas komisija.

— Jūsu kabinetā ik dienas ir daudz cilvēku, reizēm veidojas pat rindas. Kāpēc tā?

— Tā ir pārejoša parādība, jo, kā jau minēju, paju sabiedrību tehnika pāriet individuālo īpašnieku rokās un attiecīgi jānoformē dokumenti. Bieži ir tā, ka cilvēks, kā saka, ir pirmo reizi ar pīpi uz jumta, neviens viņam neko nav paskaidrojis, pats arī aizmirsis mums piezvanīt un kārtot lietas ierodas bez vajadzīgajiem dokumentiem, pat naudu par numurzīmēm vai pārreģistrēšanu pārskaitījis citām organizācijām. To visu nākas skaidrot uz vietas. Parasti lielākais apmeklētaju daudzums ir rītos, jo cilvēki no laukiem ierodas ar autobusiem.

Joprojām vecā parauga traktoru vadīšanas apliecības mainām pret jaunajām, un turpināsim to darīt līdz šī gada 31. decembrim. Droši vien atradīsies kāds, kurš būs cerējis uz 32. decembri, aizbildinoties ar visādiem darbiem — siena laiku, ražas novākšanu utt. Vēlreiz atgādinu — pēdējā diena apliecību apmaiņai ir 30. decembris.

Sarunu pierakstīja
A.Rancāns

Paldies! Bet SVĒTKUS gaidām

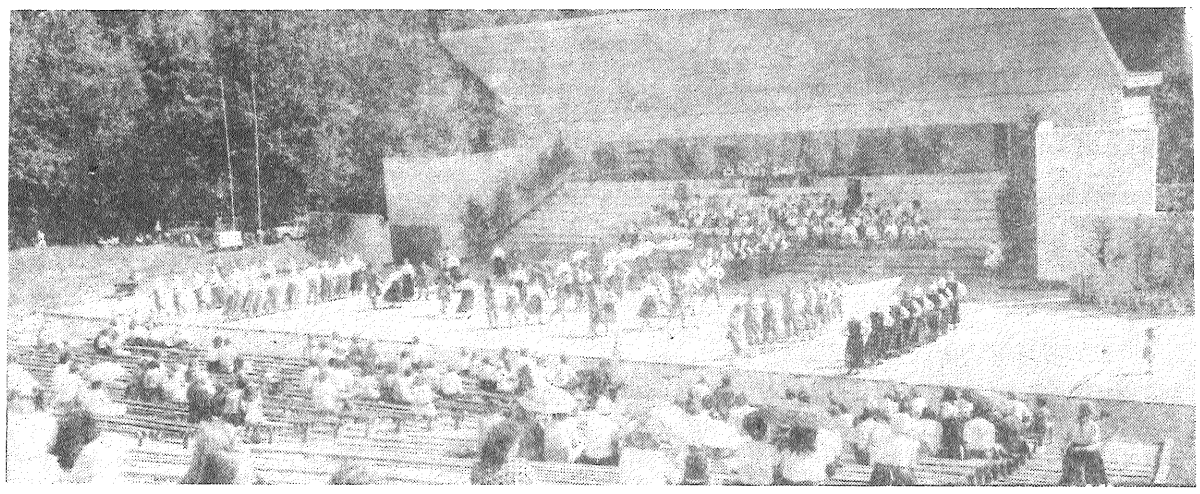

Ja no senlaiku vēstures atceramies Romas laikus, tad pilnīgi saprotams ir vaicājums par maizi un izpriecām. Gadu simteņi ir gājuši, bet prasības palikušas tās pašas. Esam apraduši ar dārgo mūsu dienišķo maizi, lai gan kaimiņzemēs tā ir krietni lētāka (salīdzinājumam — vēl nesen Preiļu tirgū piedāvātās leišu doniņas). Bet nu — par izpriecām. Vēsturē lai slavēti top latviešu Dziesmu svētki. Vēl nesenā pagātnē bija jēdziens Dziesmotā revolūcija. Un to visu it kā satur mūsu pašdarbības kolektīvi. Kori un deju ansambļi.

Republikas svētki pagājuši. Izdziedāts un izdejots ir 1993. gads. Preiļu parka vienīgajā vēl nesabojātajā teritorijā — estrādē — pēc tradīcijas notika nupat aizvadīto lielo Dziesmu svētku atskaņu koncerts. Pasākums, kurā pašdarbnieku bija vairāk nekā skatītāju. Nesamērīgi augstās biļešu cenas neļāva šoreiz atpūsties nedz pensionāriem, nedz daudz (maz) bērnu ģimenēm. Biļete maksāja tikai 10 rubļu mazāk nekā Rīgā. Ziedojumu veidā pasākuma organizatoru ienākumi, droši vien, būtu bijuši krietni lielāki.

Svētki bija ļoti pieticīgi pieteikti kā republikas Dziesmu svētku atskaņas koncerts. Tāds tas arīdzan bija. Bez kādreiz Dziesmu svētkiem raksturīgā gājiena pa pilsētas ielām. Bez karogiem un transparentiem. Vienīgi igauņu deju kopa iesoļoja šajos svētkos gan ar savas valsts, gan kolektīva karogu. Atvainojiet, arī «Vidsmuiža» bija ar savu karogu.

Kopkoris, savās rindās saskaitīdams 60 dziedātājus, mikrofonu klātbūtnē atdziedāja obligātā repertuāra skaņdarbus. Un darīja to vairāk nekā pieticīgi. Diez vai šeit līdzēja arī divi Tautas kora «Rīga» dziedātāji. Ar mūziku šajos svētkos tiešām neveicās. Par kļūmēm ierakstu atskaņošanā nerunāsim. Ja Preiļos jau divus gadus nav pūtēju orķestra, tad par savu nevarību ne tikai Rīgā, bet arī rajona centrā atklāti atzinās Līvānu stikla fabrikas pūtēju orķestris. Paldies šajos svētkos jāizsaka lauku kapelai «Jūlijs», kura ar savu muzicēšanu aizpildīja gan plānotās, gan negaidītās (!) pauzes.

■ Arī Preiļu estrādē Normunds Krasinskis apstiprināja sevi kā «Ziņģes '93» favorītu.

■ Tik ļoti silti apmeklētāju skatus sildīja šis «dekoratīvais» un visu izsakošais noformējums, ko radīja kultūrdarbinieki, kārtojot skatuvi koncertam, vecos Jāņu vainagus sametot pie skatītāju soliem. Tie labi harmonēja ar apkārtējo vidi un tukšajiem zārdiem pie skatuves.

Ja lielajos republikas svētkos deju kolektīviem ir ierādīta otrā vieta, tad Preiļos tie ir noteicošie. Paldies mūsu dejotājiem gan par iedvesmas pilno uzstāšanos, gan par svētku reizei atbilstošiem kostīmiem, gan... Bez jūsu, dejotāji, līdzdalības mēs pat nevarētu runāt par atskaņu koncertu.

Secinājums. Ja no lieliskā Preiļu parka varam būt apmierināti vismaz ar estrādes laukumu, tad no Dziesmu svētkiem, diemžēl, pat ne tik, par ko uzskatāmi apliecināja pavisam bālais tā dēvētais atskaņu koncerts. Liekas, jau vēsturē aizgājusi parka vasaras sezonas atklāšana, rajona Dziesmu svētki un citi saistoši pasākumi, kas pulcināt pulcināja kopā preiliešus un visus rajona iedzīvotājus. Bet tā pati vēsture zina teikt arī ko citu: pastāvēt spēj tikai tā valdīšana, kura spēj un jēdz normāli gādāt gan par dienišķo maizi, gan par izpriecām.

■ Lai arī kā centās koristi un skatītāji ar saviem aplausiem noturēt igauņiem dejas ritmu, tomēr bez mūzikas dejas solis nojuka un tālie ciemiņi nespēja parādīt savu māku.

Voldemārs Romanovskis
Jāņa Silicka foto

ZINĀTNIEKA PADOMI ZEMKOPJIEM

Maizei jāizaug savā tīrumā

Lai arī visus labības audzētājus pašreiz nomāc bažas, kur pārdos un par cik pārdos pašiem nevajadzīgos graudus, tomēr ne zemnieks, ne piemājas zemes apsaimniekotājs šoruden nevar nesēt ziemājus, kaut vai savām vajadzībām, lai ietaupītos lati un santīmi dārgās maizes, miltu un putraimu iegādei veikalā.

Laukā, kur sēs ziemājus, augusta pirmajā pusē jāiear kūtsmēsli vai citi organiskie mēsli, lai mazāk būtu jāpērk minerālmēsli. Minerālmēslu taupīgas lietošanas labad no augšņu kartogrammām būtu jāuzzina, vai augsnē ir augsts, vidējs, zems vai ļoti zems izmantojamā kālija un fosfora saturs. Ja smilšmāla un māla augsnē ir augsts vai vidējs kālija saturs vai arī doti kūtsmēsli, tad viduvējas ziemāju ražas var iegūt arī bez kālija mēslu iestrādes.

Ja vieglākās augsnēs kālija maz vai ļoti maz, tad kālija mēsli ir jādod, jo uzlabo ziemāju pārziemošanu un graudu ražu. Tā kā viens centners kālija minerālmēslu maksā aptuveni tikpat, cik var saņemt pārdodot 0,5 - 1 centneru graudu, to iegāde atmaksājas, jo graudu raža palielinās par 2 - 4 centneriem.

Arī superfosfāta efektivitāte atkarīga no tā, cik tā ir augsnē no agrāko gadu devuma. Superfosfāta cena gan ir augstāka nekā kālija mēsliem, bet arī ražas pieaugums no tiem ir augstāks un sasniedz 3 - 6 centneri no hektāra. Vidēju ziemāju ražu iegūšanai nabadzīgās augsnēs būtu jādod 2 - 3 centneri uz hektāru parastā superfosfāta vai 1 - 2 centnerus uz hektāru dubultsuperfosfāta.

Ļoti efektīva ir granulētā superfosfāta iestrāde rindās vienlaikus ar ziemāju sēju. Šādi iestrādāts granulētais superfosfāts 0,3 - 0,5 centneri uz hektāru devās dod gandrīz tikpat lielu graudu ražas pieaugumu nekā iekultivēts izklaidus augšminētajās devās. Ja ziemājus sēj ar vienkāršu sējmašīnu, tad granulēto superfosfātu var īsi pirms sējas piejaukt sēklai attiecīgi palielinot izsējas normu.

Tā kā fosfora un kālija mēslu lietošana ziemājiem rudenī ir rentabla, tos jālieto graudu ražības palielināšanai, jo ar to veicina arī citu ziemāju audzēšanā izlietoto izdevumu atmaksāšanos.

Slāpekļa mēsli ziemājiem rudenī nav jāsēj. Tas būs jādara pavasarī.

Ziemāji jāiesēj septembra sākumā. Septembra beigās un oktobrī sēti ziemāji sliktāk pārziemo un pazeminās to ražība. Tāpat ziemāju pārziemošanas uzlabošanai jākodina sēkla.

Pašreiz pie mums notiek bezjēdzība. Par pieticīgu cenu no zemniekiem u.c. saimniecībām iepērk pārtikas graudus. Pēc to uzglabāšanas valsts kopklētīs, pārtransportēšanas, samalšanas un izcepšanas zemkopim veikalā maize u.c. maizes izstrādājumi jāpērk par vairākkārt dārgākām cenām nekā samaksāja par izaudzēšanu.

Ko darīt — būs jādomā saeimiešiem un valdībai. Taču zemkopim jādomā, kā iztikt bez liekajiem starpniekiem. Katrā pagastā jābūt dzirnavām, kur var samalt miltus, izgatavot putraimus u.c. produktus. Maize jācep katrā lauku sētā. Tad uzturs būs lētāks.

Lopbarībai, pakaišiem vai mēslojumam?

Katram zemniekam un piemājas zemes apsaimniekotājam, kam aug labība, jau pirms tās novākšanas jābūt skaidrībā kādam nolūkam izmantos salmus.

Lopbarībai piemērotākie ir pākšaugu un vasarāju salmi. Lopbarības trūkuma gadījumā izēdināmi arī ziemāju salmi, tos sagatavojot tā, lai uzlabotos to ēdamība un izmantojamība. Salmus no kombaina vāliem var savākt ar dažādu tehnoloģiju, taču lopbarībai izmantojamiem jābūt sausiem un tie nedrīkst būt sapelējuši.

Pašu zemē izaugušie salmi ir lētākais pakaišu veids. Tie ir daudz lētāki par kūdras fabrikā ražoto frēzkūdru. Ja kūtsmēslus no kūts neizvāc ikdienas, bet tie uzkrājas lopu stāvvietās, tad vajag daudz pakaišu. Ja turpretī mēslus no kūts izvāc katru dienu, tad kūtī pakaišu vajag krietni mazāk, bet rodas problēma, kā mēslus uzglabāt mēslu krātuvē kūts tuvumā līdz to aizvešanai uz lauku iestrādei augsnē. Ideāli būtu, ja katrā zemnieku sētā būtu betonētā vai citādi labi izbūvēta mēslu krātuve ar vircas aku un iespēju mehanizēti kūtsmēslus iekraut transportlīdzekļos un izvest arī mitros laika apstākļos. Tā kā šāds stāvoklis daudzviet vēl ir tikai «nākotnes sapnis» un lai arī zemnieku sētās neveidojas «mēslu dīķi», kā tas bija pie daudzām lielsaimniecību fermām, jādara viss iespējamais kūtsmēslu kaudžu sakopšanai. Ja nav kūdras, tad zem kūtsmēslu kaudzēm paklājams pietiekošs salmu slānis. Tos var likt arī slāņos starp no kūts izvācamajiem mēsliem un piesegt kaudzes. Ar to daļēji ierobežosim vircas un kūtsmēslu sulas noteci no mēslu kaudzēm un apkārtnes piesārņošanu.

Tajos graudaugu laukos, kuros pasētas daudzgadīgās zāles, salmi novācami tūlīt pēc kombainēšanas, lai neizgulētu zāļu zelmeni. Turpretī tajos laukos, kur nākošgad sēs viengadīgās kultūras, lopbarībai vai pakaišiem nevajadzīgos salmus ieteicams ieart zemē kā organisko mēslojumu. Nav lietderīgi šos salmus sagubot lauka malās un gadiem ilgi turēt neizmantotus, kā tas bija daudzās lielsaimniecībās. Vislētāk tos bez jebkādas transportēšanas tieši ieart kā mēslojumu. Ja kombainam (Sampo u.c.) ir salmu sasmalcinātāji, tad tie uz lauka izlaižami jau sasmalcināti un ir bez grūtībām iearami.

Vācot ar parasto kombainu salmus no vāliem var sasmalcināt un vienmērīgi izkliedēt izpūšot uz lauka ar lopbarības savācējiem - smalcinātājiem. Katrā pagastā jābūt iespējai zemniekiem saņemt šos pakalpojumus vai nu no lielsaimniecībām, pagasta servisorganizācijām vai no privatizēto mašīnu īpašniekiem.

Ja īsos vasarāju salmus nesasmalcinātus varbūt izdosies kaut kā ieart, tad garsalmainos ziemāju salmus var kvalitatīvi ieart tikai pēc smalcināšanas. Cerams, ka neviens zemkopis salmus nededzinās, jo lēts organiskais mēslojums Latvijas zemei ir ļoti vajadzīgs.

V.Osmanis,
lauksaimniecības doktors

BKV — brīvi kserokopējama valūta

Tāpat kā pieaug valūtas apgrozījums, pieaug arī valūtas viltojumu skaits. Krievijā 90% no viltojumiem ir ASV dolāri, bet tagad pieaug arī viltoto Zviedrijas kronu īpatsvars. Visbiežāk viltotas 1976. gadā izlaistās 1000 Zviedrijas kronu naudas zīmes ar Bercēliusa portretu. Viltojumu var noteikt tikai pēc ūdenszīmēm reversā. Pēc kriminālistu domām, pagaidām lielākā daļa viltotās naudas bijušajā PSRS nonāk caur Austrumeiropu (Poliju) un Vāciju.

Pēc instrukcijas, ja kasieris šaubās par to, vai valūta nav viltota, viņa pienākums ir konfiscēt naudaszīmi ekspertīzei un izsaukt kārtības aizsargāšanas struktūru pārstāvjus. Ja naudaszīme tiešām izrādās viltota, tiek ierosināta krimināllieta. Naudaszīmes īpašniekam, ja netiek pierādīts, ka viņš nodarbojas ar viltojumu izgatavošanu, nekas īpaši nedraud. Naudaszīme viņam tiek konfiscēta, tātad šo naudas summu viņš būs zaudējis. Bet praktiski kasieri nekad lielu troksni neceļ, vienkārši atsakās pieņemt aizdomīgu naudaszīmi, jo uztraucas, ka nepatikšanu gadījumā apstākļu noskaidrošanai bankas, veikala vai valūtas maiņas punkta darbs var apstāties uz ilgu laiku.

Eksistē vairāki viltojumu veidi. Kopijas, kas izveidotas ar melnbaltu kseroksu un pēc tam izkrāsotas. Naudaszīmes, kurām mākslīgi palielināts nomināls (pielīmētas nulles) sastopamas diezgan reti, jo to izgatavošana prasa daudz laika. Biežāk sastopamas naudas zīmes, kas izgatavotas ar krāsainajiem kseroksiem, bet tās var pazīt pēc papīra kvalitātes. Īstās dolāru banknotes tiek iespiestas uz speciāli piesūcināta papīra un šis papīrs ir diezgan elastīgs. Īpašu uzmanību jāpievērš naudaszīmes reversam — tā kvalitātīva izgatavošana viltojumos ir diezgan reta. Tāda veida viltojumiem krāsas nav skaidras. Ūdenszīmes ir uzzīmētas ar baltu krāsu uz balta laukuma, un zīmējums atspīd, ja pagroza naudaszīmi pie lampas, bet īstajām ūdenszīmēm tā nav.

Visbīstamākie viltojumi ir tie, kas iespiesti tipogrāfijā. Ir zināmas viltotas naudaszīmes ar nominālvērtību 100 USD, kuru kvalitāte ir tik augsta, ka var iedzīt strupceļā pat profesionāļus. Pēc ekspertu domām īpaši daudz viltojumu ir 1977., 1985. un 1988. gada 100 dolāru banknotēm. Tos ar lētākajiem detektoriem nemaz nevar noteikt.

Tomēr atšķirības zīmes šiem viltojumiem ir: īstajām naudas zīmēm reversā apaļie burti vārdos «United States of America» nav sasķiebti un iziet uz apmales. Defektu saredzēt var tikai ar lupu.

Valūtas pārbaudei jābūt kompleksai. Kasierim jāpievērš uzmanība visām pazīmēm, kas apliecina naudaszīmes īstumu: papīra kvalitātei, krāsas un iespieduma skaidrumam, ūdenszīmēm, reljefainībai, magnētiskā pigmenta esamībai un citiem naudaszīmju aizsardzības elementiem, kas katrai valūtai atšķiras.

Daudz kas darbā ar valūtu atkarīgs no kasiera prasmes, tomēr paļauties tikai uz pieredzi nevar. Naudaszīmju izskats periodiski mainās, apmēram reizi piecos gados gandrīz katrā valstī tiek laisti apgrozībā jauni paraugi, bet vecie izņemti no apgrozības. Tāpēc darbiniekiem, kas darbojas ar valūtu, periodiski būtu jāiziet mācību kursi un jāiepazīstas ar visiem jauninājumiem.

DAŽI PADOMI PRIVĀTPERSONĀM

Nepērciet valūtu uz ielas, komerceveikalos, no nepazīstamiem cilvēkiem. Melnajā tirgū valūtas apgrozībā ir ļoti liela daļa viltotās naudas, kuru pieņem realizēšanai par summu, kas 2 - 10 reizes mazāka par nominālu. Viltotā nauda tad tiek izvesta uz provinci, realizēta Ķīnā vai Turcijā.

Ja vēlaties izdarīt nopietnu iepirkumu valūtas veikalā, nepērciet uz ielas pat dažus dolārus, kas jums pietrūkst. Labāk atlieciet iepirkšanos uz citu dienu.

Rūpīgi pārbaudiet atlikumu, ko jūs saņemiet lielos vai īpaši dārgos valūtas veikalos. Pirmajos viltojumi nonāk sastrēgumstundās, kad kasieri steidzas un nav pietiekami uzmanīgi, otrajos — kad saņem no klientiem lielas naudas summas un kasieriem nav laika pārbaudīt katru naudaszīmi atsevišķi. Jāņem vērā arī tas, ka kasieris, kurš atklājis viltojumu, var mēģināt to «iesmērēt» pircējam.

Ja jums pastāvīgi valūtas ienākumi, centieties periodiski izdarīt valūtas pārbaudes. To var izdarīt valūtas veikalos vai maiņas punktos.

Īpaši «veicas» ar lielām viltotās valūtas summām tiem, kas izbrauc uz ārzemēm un pārdod dzīvokli un īpašumu par valūtu.

Par viltotās naudas upuriem bieži kļūst arī tie, kas pārdod automašīnas un citas dārgas mantas. Viltojumi šādiem gadījumiem visdrīzāk tiek speciāli ievesti no ārzemēm, un noziedznieki speciāli izvēlas tos, kuri pēc tam neziņo policijai, jo nevēlas pievērst sev lieku uzmanību.

Pēc laikraksta «Komersant» materiāliem

Ikdienas skaistumam

Lielo svētku, vai tie būtu republikas Dziesmu vai arī kārtējā Folkloras festivāla «Baltica» sarīkojumi, apritē vienmēr ir iekļauta tautas lietišķā māksla. Šai tradīcijai seko arī Preiļu vēstures un tautas lietišķās mākslas muzejs. Lai atceramies kaut vai iepriekšējo tautas tērpu izstādi. XXI Vispārējo latviešu dziesmu un XI Deju svētku laikā rajona kultūras namā tas bija sagatavojis tautas daiļamata meistares MARTAS MIKULĀNES personālizstādi.

■ Marta Mikulāne.

Un tas ir likumsakarīgi. Folklora ļauj pirmām kārtām gūt tēlainu priekšstatu par senajām tautas dzīves norisēm, par materiālo un garīgo kultūru. Latviešu foklora savā būtībā ir zemnieku daiļrade un amatniecības jautājumus atspoguļo zemnieku uztverē. Tā neizgaismo amatniecību kā patstāvīgu nodarbošanās norisi, kā, piemēram, zemkopību, bet aušanu, adīšanu un citus saimniecībā nepieciešamos darbus rāda kā mājamatus. Aušana atspoguļota gan kā amats, gan kā svarīgs sieviešu mājas darbs. Tādēļ visai bieži sieviete saukta par «audējiņu», tāpat vīrietis par «arājiņu». Dziesmas sniedz ziņas par darba dalīšanu, darbarīkiem un mēriem, par nepieciešamajām aušanas iemaņām. Samērā bieži tautasdziesmās minēti audumi, no tiem darinātie apģērba gabali, veļa, gultas drēbes un to lietošana. Atainota audumu vieta tautas tradīcijās, sevišķi derībās, kāzās un bērēs. No visiem sieviešu darbiem aušana skaitījās sarežģītakais un līdz ar to grūtākais darbs, tāpēc veiksmīgi uzvilkt, iekārtot un noaust audeklu nozīmēja paveikt visai svarīgu uzdevumu. Šī nozīmīgā darba veikšanu pielīdzināja pat bērna dzemdēšanai, jo lūgumu nākt palīgā uzgriezt audeklu (nepieciešami trīs cilvēki) izteica, aicinot «nākt kūmās». Visas darbā nepieciešamās iemaņas pilnībā spēja pārvaldīt tikai profesionāli audēji. Un tie bija galvenokārt vīrieši. Ikgadējais aušanas periods — no Sveču dienas līdz Jurģiem — ilga tikai astoņdesmit dienas. Garajā starplaikā no Jurģiem līdz Sveču dienai tvirtumu zaudēja pat darba iemaņas zinātāju zemnieču veiklība. Īpaši to var teikt par jaunajām audējām, kurām trūka apzinātas, pārbaudītas pieredzes.

Šī nelielā vēturiskā atkāpe bija nepieciešama, lai mēs labāk izprastu Martas Mikulānes veikumu. Audējas mūžs jau iegājis astotajā gadu desmitā. Cik metru blāķu, cik kilometru auduma ir noausts šajos gados? Nav nedz mērīts, nedz skaitīts. Un tomēr Martas Mikulānes veikums iz pamanīts daudzajās izstādēs, sākot ar pirmo Līvānu audēju izstādi 1972. gadā. Viņas audumi bija saskatāmi gan daudzajās vietējās, gan republikas izstādēs; savulaik arī Maskavā. Arī šobrīd četri lielie darbi — divas segas un divi galdauti — ir aplūkojami Dziesmu svētkiem veltītajā tautas lietišķās mākslas izstādē Rīgā.

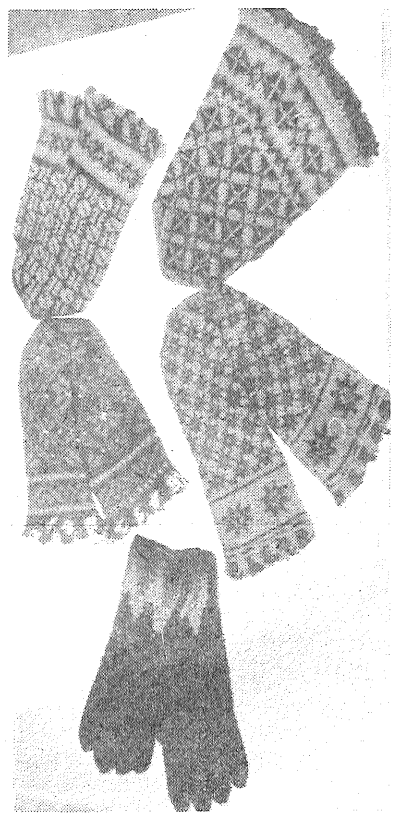

Bet šeit — Preiļos — Tautas daiļamata meistare reprezentējās ar sešdesmit darbiem. Pirms tam šī izstāde bija skatāma Līvānos. Ekspozīciju pārsvarā veidoja audumi: pārklāji, segas, spilvendrānas, galdauti, dvieļi, lielie plecu lakati.

Gultas segas mūsu klimatiskajos apstākļos ir tikpat nepieciešamas kā apģērbs, un tāpēc visos laikos audējas to darināšanai pievērsušas lielu uzmanību. Rezultātā rakstu un krāsu dažādībā segas izveidojušās par visbāgātīgākajiem audumiem, kur atrodami gandrīz visi tautā pazīstamie audumu darināšanas paņēmieni. Ja mēs protam atšķirt strīpainās vai šatiera segas no rakstainajām, tad pēdējo raksturošanā mums jau nepieciešams konsultants. Deķi galdiņos, četrnīšu trīnītī, krustainī, ar pubuļiem un gretelēm. To spēj noteikt speciālists vai pati audēja. Katra sega citā tehnikā, citā krāsu salikumā. Autore — Marta Mikulāne.

Līdzās unikālajiem meistares audumiem bija skatāmi arī citās tehnikās darinātie darbi: tamborēts aizkars, priekšauts, celainīte un cimdi.

Vajag atdzīvināt tautastērpa valkāšanas tradīciju, kā tas daudzās vietās pasaulē jau notiek. Uz to mūs vedina arī Martas Mikulānes darinātais tautastērps.

Bet pati izstāde, kuru bija iekārtojusi māksliniece Silvija Berezovska, ne vienam vien apmeklētājam kļuva par ierosmes avotu.

V.ROMANOVSKIS
J.SILICKA foto

Televīzijas programma

Otrdien, 20. jūlijā

LATVIJAS TV I

18.00 Koncerts. 18.40 Ziņas. 19.30 Vizīte. 19.50 Kinožurnāls «Latvijas hronika». 20.00 Ekrāns bērniem. 20.25 Reklāma. 20.30 Panorāma. 21.00 Sports. 21.05 Sludinājumi. 21.10 Kinovakars. 22.50 Muzikāli horeogrāfisks iestudējums «Kā skroderdienās». 23.30 Nakts ziņas.

OSTANKINAS TV

4.55 Raidījumu programma. 5.00 Ziņas. 5.20 Rīta vingrošana. 5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Multfilma. 8.30 Cilvēks un likums. 9.00 Vienkārši — Marija. 9.50 Populārzinātniska filma «Īpašas sajūtas». 5.sēr. «Laika izjūta». 1.20 Krievu tautas instrumentu ansambļa koncerts. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 14.00 Ziņas. 14.20 Uzņēmējs. 14.25 Lietišķais vēstnesis. 14.40 Ādama Smita naudas pasaule. 15.10 Bloknots. 15.15 Bitīte Maija. 15.40 Dok. filma «Anrī Matiss». 16.10 Jauni vārdi. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas.

LATVIJAS TV II

18.30 BBC World Service. 19.00 Ēterā Ogres TV. 19.25 Valdības preses konference. 19.55 Ielūgums deju zālē. 20.30 Panorāma. 21.00 Spektrs. 21.30 Latvijas TV dok. filma «Zirgs». 21.40 Sludinājumi. 22.00 Ceļotāja acīm. 22.30 Pasaules mode. 23.00 — 24.00 NTV-5.

OSTANKINAS TV

17.20 Raidījumu programma. 17.25 Ostankina piedāvā... «Debespuses». 17.50 Kāds būs laiks? 18.00 Vienkārši — Marija. 18.45 Privātīpašnieka ābece. 18.55 Tēma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 19.55 Reklāma. 20.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. Mākslas filma «Mīlestības ābece», 14.sēr. 21.10 Mākslas filma «Muižnieku ligzda». 23.00 Ziņas. 23.20 Raidījumu programma. 23.25 Rokenrols. 0.10 Preses ekspresis. 0.20 Populārzinātniska filma «Īpašas izjūtas», 5.sēr. «Laika izjūta».

Trešdien, 21. jūlijā

LATVIJAS TV I

19.00 Ziņas. 19.10 Dok. filma «Un mēs...». 1930. Dzied kamerkori «Ave sol» un «Sacrum». 20.00 Ekrāns bērniem. 20.25 Reklāma. 20.30 Panorāma 21.00 Sports. 21.05 Sludinājumi. 21.10 Visu vai nekō! 21.55 Rīgas kinostudijas isfilma «Kā mēs aizgājām no mājām». 22.25 «Āzija» koncerts Maskavā. 23.35 Nakts ziņas.

OSTANKINAS TV

4.55 Raidījumu programma. 5.00 Ziņas. 5.20 Rīta vingrošana. 5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Vienkārši — Marija. 9.10 Tirdzniecības tilts. 9.40 Gribu kļūt zvaigzne. 10.20 Mākslas filma «Mīlestības ābece». 14.sēr. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Mākslas filma «Viešņa no nākotnes» 4.sēr. 12.25 Mākslas filma «Heroīna ceļš». 4.sēr.13.15 Dagestānas melodijas. 14.00 Ziņas. 14.20 Raidījumu programma. «Uzņēmējs». 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots 15.15 Bitīte Maija. 16.05 Saruna ar bīskapu Vasiliju. 12. raidījums. 16.20 Multfilma. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas

LATVIJAS TV II

18.30 BBC World Service. 19.00 Reģionālās TV piedāvā... 19.25 Sludinājumi. 19.30 «Viltnieki». 23.sēr. 20.20 TV mākslas filma «Paziņojums par slepkavību». 2.sēr. 21.10 Konkurss «Jūrmala-93". 23.10 Ziņas.

OSTANKINAS TV

17.20 Raidījumu programma. 17.25 Ostankina piedāvā... «Pazīstamie svešinieki». 17.50 Kāds būs laiks? 18.00 Vienkārši — Marija. 18.45 Miniatūra. 19.00 TV versija. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 19.55 Reklāma. 20.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. 21.10 Konkurss «Jūrmala-93". 21.40 Dok. filma »Deviņus gadus pirms kara beigām". 1. un 2. sēr. 22.45 Ziņas. 23.05 Konkurss «Jūrmala-93". 0.35 Meitarsacīkstes futbolā. Maskavas »Dinamo" — «KamAz». 2.puslaiks. 1.25 Preses ekspresis.

Ceturtdien, 22. jūlijā

LATVIJAS TV I

19.00 Ziņas. 19.10 Savvaļas Amerika. 19.40 R.Vāgners. «Pieci Matildes Vezendonkas dzejoļi». 20.00 Ekrāns bērniem. 20.25 Reklāma. 20.30 Panorāma. 21.00 Sports. 21.05 Sludinājumi. 21.10 «Kapitāla pilsēta». 20.sēr. 22.00 Vēstures mirkļi. 22.50 Dok. filma «Vecāks par 10 minūtēm». 23.00 Mūzika atpūtai. 23.30 Nakts ziņas.

OSTANKINA TV

4.55 Raidījumu programma. 5.00 Ziņas. 5.20 Rīta vingrošana. 5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Noskaties, paklausies... 8.40 Vienkārši — Marija. 9.30 Dzīvnieku pasaulē. 10.20 «Mīlestības ābece». 15.sēr. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas.11.20 Mākslas filma «Viešņa no nākotnes». 5.sēr. 12.35 Mākslas filma «Heroīna ceļš». 5.sēr. 13.15 Multfilma. 13.35 Lidojot virs Parīzes... 14.00 Ziņas. 14.20 Raidījumu programma. «Uzņēmējs». 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots. 15.15 Bitīte Maija. 15.40 Sarunas ar bīskapu Vasiliju. 13. raidījums. 15.55 Talanti un pielūdzēji. 16.45 ...Līdz 16 un vecākiem. Pārtraukumā 17.00 Ziņas.

LATVIJAS TV II

18.30 BBC World Service. 19.00 Viss par Somiju. 19.20 Ziņas. 19.35 Sludinājumi. 19.40 «Viltnieki». 24.sēr. 20.30 Valdības preses konference. 21.00 Vides videoprojekta filma- etīde. «Ziemeļvidzeme». 21.10 Konkurss «Jūrmala-93". 23.10 — 0.10 NTV-5.

Ostankinas TV

17.55 Kāds būs laiks? 18.00 Vienkārši — Marija. 18.45 Kinopanorāma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 19.55 Reklāma. 20.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. 20.40 Loto spēle «Miljons». 21.10 Dok. filma «Deviņus gadus pirms kara beigām». 3. un 4. sēr. 22.10 Konkurss «Jūrmala-93". Pārtraukumā 23.00 Ziņas.

ENERGOFIRMA «JAUDA» PIEDĀVĀ
LĒTUS UN KVALITATĪVUS IZSTRĀDĀJUMUS:

- elektrosadales un skaitītājus,
- kabeļus līdz 25 kvadrātmilimetri,
- centrālapkures katlus un boilerus,
- metālisko žogu, dekoratīvo režģu elementus un citus metālizstrādājumus,
- lokšņu stiklu 4mm (160x130).

VEIC:

- siltumuzskaites sistēmu projektēšanu un montāžu,
- elektromontāžas darbus ar saviem vai pasūtītāja materiāliem.

Mūsu adrese: LV 1065, Rīga, Krustpils ielā, 119.
Telefoni: 105750, 105751, 105756.

sams®
LATVIAN FINANCIAL & INSURANCE COMPANY
APDROŠINĀŠANAS AKCIJU SABIEDRĪBA

Apdrošināšanas firma «SAMS» slēdz līgumus:

1. Naudas pretinflācijas apdrošināšanai ar klientam izdevīgiem noteikumiem.
2. Pensiju un stipendiju līgumus.
3. Beztermiņa negadījumu apdrošināšana.

Tuvākās ziņas varat gūt, zvanot «Sama» pārstāvēm Zentai Šķeltei Līvānos pa tālruni 43093 un Teklai Volontei Preiļos pa tālruni 22559 darba laikā.

Firma PĀRDOD kokmateriālu atgriezumus. Var piegādāt mājās.Zvanīt 21275.

PĀRDOD karbīdu, dīzeļeļļu, transmisijas un industriālo eļļu. Tālrunis 21552 no 8.00 līdz 17.00.

Līvānos PĀRDOD benzīnu A-76 par 10 santīmiem litrā un dīzeļdegvielu 0,2-62 par 10 santīmiem litrā, ja pērk vairāk par 1000 l. Tālruņi 43668, 43778.

PREIĻU RAJONA PAJU SABIEDRĪBA «VĀRKAVA»
paziņo, ka 1. jūlijā pieņemts kopsapulces lēmums par **paju sabiedrības likvidāciju ar 10. augustu.**
Pretenzijas pieteikt 3 mēnešu laikā no sludinājuma publikācijas dienas.
Lūdzam visus paju biedrus pieteikties uz ražojošiem un neražojošiem objektiem, kā arī uz lopiem un tehniku.

Latvijas Uzņēmējdarbības un menedžmenta akadēmija piedāvā 40 stundu nodarbību kursu «Strādājot sev» uzņēmējdarbības iesācējiem.
Programmas mērķis ir palīdzēt cilvēkiem, kuri vēlas uzsākt biznesu.
Nodarbības notiks Preiļu 2. vidusskolas telpās no š.g. 16. augusta līdz 24. augustam no plkst. 17 līdz 21.
Telefoni uzziņām: Rīgā 261182; Preiļos 21986, darbdienās no plkst. 17 līdz 19, Jakovļevam.

Viesītes lauksaimniecības skola
turpina uzņemšanu šādās specialitātēs:
— LAUKU MĀJAS SAIMNIECE, mācības latviešu valodā.
— ZEMKOPIS, mācības latviešu un krievu valodā.
Mācību ilgums 2 gadi 10 mēneši.
Dokumentus pieņem katru dienu, izņemot sestdienu un svētdienu, no plkst. 9.00 līdz 15.00.
Telefons uzziņām: Jēkabpils 45157, 45262

Barkavas lauksaimniecības skola
turpina uzņemt audzēkņus sekojošās specialitātēs:
— ZEMKOPIS
Apmācību laiks 2 gadi 10 mēneši.
Iegūst ABCD kategorijas traktorista tiesības, BC kategorijas šofera tiesības. Papildus apgūst agronomiju, saimniekošanas pamatus, lopkopību. Iegūst nepilnu vidējo izglītību.
— LAUKU MĀJAS SAIMNIECE
Apmācību laiks 2 gadi 10 mēneši.
Apgūst agronomiju, dārzeņkopību, augļkopību, lopkopību,ēdienu gatavošanu, rokdarbus, šūšanu, saimniekošanas pamatus. Skolu beidzot iegūst dārznieka, lopkopības meistara, šuvēja, pavāra kategorijas un iegūst nepilnu vidējo izglītību.
— ZEMKOPIS
Apmācību laiks 1 gads 10 mēneši.
Iegūst remontatslēdznieka, ABCD kategorijas traktorista tiesības. Apgūst lopkopību, agronomiju, celtniecības pamatus, mājsaimniecību.
— LAUKU MĀJAS SAIMNIECE
Apmācību laiks 1 gads 10 mēneši.
Iegūst lopkopēja, dārznieka kategoriju. Apgūst agronomiju, lopkopību, ēdienu gatavošanu, rokdarbus, šūšanu, saimniekošanas pamatus, medicīnu.
— LAUKU BŪVMEISTARS
Apmācību laiks 1 gads 10 mēneši.
Iegūst betonētāja, mūrnieka, krāsotāja, apmetēja kvalifikāciju. Papildus apgūst agronomiju, lopkopību.
Audzēkņi mācību laikā saņem stipendiju 8 - 9 lati mēnesī. Ir kopmītne.
Iestājoties skolā jāiesniedz:
— izglītības dokuments,
— raksturojums,
— medicīnas izziņa,
— 6 fotokartītes 3x4 cm,
— izziņa par ģimenes stāvokli.

«MANS ĪPAŠUMS»
Laikraksts 6. numurā — konsultācijas, padomi:
• unikāls un detalizēts zemes nomas līguma paraugs; • jaunie īres maksas griesti; • dzīvojamo telpu apmaiņas jaunie noteikumi un kārtība; • ja algas neizmaksātas savlaicīgi...; • zemes īpašuma kārtošana; • jūlijā dārzos darāmais; • nātres cilvēkam un lopam; • siena laikā; • kā atvairīt meža cūkas; • atlīdzība par meža dzīvnieku nodarīto skādi; • uz ko un kā šaut zemniekam; • sodi par ieročiem; • autovadīšana; • dabiskās augu krāsvielas; • puķes logā un dārzā; • augu tēja u.c. receptes.
Iegādājieties «Mans Īpašums» kioskos, grāmatnīcās, pasta nodaļās vai abonējiet!
Jānis Mozulis,
galvenais redaktors

Pārdod
kartupeļu racēju. Tel. 31256;
* * *
cukuru. Tel. Rīgā 223646;
* * *
aitu cērpjamo mašīnu. Tel. 42323 vakaros;
* * *
jaunu mopēdu Rīga-13 un austrumeiropas aitu suņa šķirnes kucēnus. Zvanīt 24129;
* * *
steidzami ZAZ rezerves daļām un lēti māju Pelēču pagasta Kalnadruvā, ir 7 ha zemes. Zvanīt 55667;
* * *
motobloku MTZ-0,5. Tālr. 22495, 22582;
* * *
lēti govi. Tālr. 23334;
* * *
māju (11x6m) ar šīfera jumtu nojaukšanai par mērenu cenu Aglonas pagasta Valaiņos. B.Daukšts;
* * *
garāžu un motociklu K-750. Tālr. 23007;
* * *
sienu. tālr. 21814;
* * *
«Volkswagen-Passat», jaunu «Husqvarna-254" iepakojumā; rūpniecisko šujmašīnu, 1022. klase. Tālr.41515, 44295 vakaros;
* * *
darba zirgu vai MAINA. Tel. 23830;
* * *
zirgu vai MAINA pret traktoru. Tāl. 55694;
* * *
māju Līvānos. Zvanīt 43112 pēc 21;
* * *
garāžu. Tel. 21905;
* * *
cementu M-400 maisos, 22,50 Ls par 1t, cukuru par 0,36 Ls kilogramā. Zvanīt 42414, 43393;
* * *
puspiekabi ODAZ-885 ar sēdekli tehniskā kārtībā un ZIL-130 motoru, nobraukums 200 km, pēc kapitālremonta. Tel. 22207;
* * *
keramzītcementa celtniecības blokus 390x200x390. Zvanīt 22467 no 12 līdz 17;
* * *
ķēvi vai ķēvi ar kumeliņu. Zvanīt 18228.

Ik dienas saule lec un riet,
Bet mātes — mātes projām iet.
Izsakām dziļu līdzjūtību Jāzepam Ivanānam MĀTI smiltājā guldot.
Mājas kaimiņi.

Pār tavu dzīvi mūža vakars klājies,
Miers auklēs rokas, darbā gurušas.
H.Heislers
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Jāzepam Ivanānam sakarā ar MĀTES nāvi.
Darbabiedri

Tu, mīļā māt, nu projām aizej klusi
Tai ceļā tālajā, no kura nepārnāk.
Skumju brīdī esam kopā ar Laimdotas Ziemeles ģimeni, MĀTI Emīliju Lielais smiltājā izvadot.
Paju sabiedrības «Dzintars» kolektīvs

Отец, ты умер.
Я не верю в это.
Твой голос все еще во мне звучит,
Твое живое сердце все стучит во мне.
Вырожаем глубокое соболезнование Аполинарии Михайловой по поводу смерти ОТЦА.
Коллектив Прейльского телекомуникационного центра.

NOVADNIEKS
Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiests Daugavpils tipogrāfijā Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 4785 eksemplāri. Pas. № 968

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.